

บทบรรณาธิการ

คำถาม คดีฟ้องขับไล่บุคคลใด ๆ ออกจากอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งจะต้องยื่นคำฟ้องต่อศาลจังหวัด จำเลยให้การต่อสู้กรรมสิทธิ์ว่า อสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นของจำเลยเอง ซึ่งทำให้คดีเปลี่ยนไปเป็นคดีมีทุนทรัพย์ หากอสังหาริมทรัพย์ที่พิพาทมีราคาไม่เกินสามแสนบาท ศาลจังหวัดจะต้องโอนคดีไปยังศาลแขวง หรือไม่

คำตอบ เดิมมีคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๑๓/๒๕๔๗, ๑๖๗๗/๒๕๔๗, ๓๐๑/๒๕๔๙, ๗๓๖๘/๒๕๔๙, ๓๔๕๐ - ๓๔๕๒/๒๕๕๗ วินิจฉัยว่า ศาลจังหวัดชอบที่จะมีคำสั่งให้โอนคดีไปยังศาลแขวงตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๖ วรรคสี่ แต่บัดนี้มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๘ บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกวรรคสี่ของมาตรา ๑๖ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

มาตรา ๑๙/๑ วรรคสอง ในกรณีที่ขณะยื่นฟ้องคดีนั้นเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรี หรือศาลจังหวัดอยู่แล้ว แม้ต่อมาจะมีพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป ทำให้คดีนั้นเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลแขวง ก็ให้ศาลนั้นพิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าวต่อไป

คำพิพากษาฎีกาดังกล่าวจึงไม่เป็นบรรทัดฐานอีกต่อไป

คำถาม การร้องขอให้บังคับคดีตามคำสั่งศาลชั้นต้นที่สั่งปรับผู้ประกัน จะต้องบังคับคดีภายในกำหนด ๑๐ ปี นับแต่ศาลมีคำสั่งปรับผู้ประกันหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๐๗/๒/๒๕๕๘ การบังคับตามสัญญาประกันในกรณีที่ผิดสัญญาประกันต่อศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๑๙ เป็นผลสืบเนื่องมาจากศาลอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวจำเลย แต่ผู้ประกันไม่ส่งตัวจำเลยตามนัดอันเป็นกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญาประกัน การบังคับตามสัญญาประกันจึงเป็นเรื่องของกระบวนการพิจารณาทางอาญาโดยแท้ การพิจารณาถึงสิทธิและหน้าที่ของผู้ประกัน

จึงต้องพิจารณาจากบริบทของคดีอาญาเป็นสำคัญ โดยผู้ประกันมีหน้าที่ต้องนำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมาส่งศาลต่อตามกำหนด ตราบใดที่ผู้ประกันยังไม่ส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อศาลต้องถือว่าผู้ประกันยังผิดสัญญาประกัน แต่หากผู้ประกันชวนชวนนำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมาส่งศาลภายในอายุความทางอาญา ศาลก็อาจลดหรืองดค่าปรับแก่ผู้ประกันได้ตามพฤติการณ์แห่งคดี แม้ผู้ประกันนำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมาส่งต่อศาลเกิน ๑๐ ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งปรับผู้ประกันก็ตาม เมื่อผู้ประกันมีสิทธิและหน้าที่ดังกล่าวผู้ร้องจึงชอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีตามคำสั่งของศาลชั้นต้นที่สั่งปรับผู้ประกันทั้งสองได้แม้จะเกินกำหนด ๑๐ ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งปรับผู้ประกันทั้งสอง โดยไม่จำเป็นต้องยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาบังคับคดีอีก ดังนี้ เมื่อผู้ร้องยังมีสิทธิบังคับคดีแก่ผู้ประกันทั้งสอง กรณีจึงไม่มีเหตุที่จะคืนหลักประกันให้แก่ผู้ประกันทั้งสองและคืนเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แก่ผู้ประกันที่ ๑ โดยเหตุอื่นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๘

มีคำพิพากษากฎีกาที่ ๑๔๔๑/๒๕๕๘ วินิจฉัยเช่นกัน

คำถาม เจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินพิพาทขายทอดตลาดเพื่อจัดการแบ่งเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดที่ดินพิพาท ในระหว่างผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมด้วยกัน บุคคลภายนอกจะร้องขอกันส่วนในที่ดินพิพาทอ้างว่าเป็นทายาทของผู้ถือกรรมสิทธิ์รวม และมีสิทธิรับมรดกในส่วนของผู้ถือกรรมสิทธิ์ด้วยได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๖๖๕๓-๖๖๕๔/๒๕๕๘ การร้องขอกันส่วนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๗ ต้องเป็นกรณีที่มีการบังคับเอาแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา แต่คดีนี้โจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ ฟ้องขอให้จำเลยทั้งสามแบ่งกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินพิพาทที่เป็นทรัพย์มรดกของ ป. และ ต. ให้แก่โจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ ตามลำดับ เนื่องจาก ป. ต. ส. และจำเลยที่ ๓ ถือกรรมสิทธิ์รวมกันในที่ดินพิพาทโดยจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เป็นทายาทของ ส. การที่ศาลพิพากษาให้จำเลยทั้งสามแบ่งทรัพย์มรดกของ ป. และ ต. ให้โจทก์ทั้งสองตามส่วน โดยคู่ความตกลงกันให้นำที่ดินพิพาทออกขายทอดตลาดแล้วนำเงินที่ได้แบ่งกันตามส่วน จึงเป็นเรื่องบังคับให้จำเลยทั้งสามแบ่งที่ดินพิพาทในระหว่างผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมด้วยกัน แล้วจัดการแบ่งเงินที่ได้จาก

การขายทอดตลาดที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ทั้งสองเท่านั้น หากได้มีการบังคับชำระหนี้เอาแก่ทรัพย์สินของจำเลยทั้งสามไม่ ผู้ร้องทั้งสี่จึงไม่อาจขอกันส่วนโดยอ้างว่าผู้ร้องทั้งสี่เป็นทายาทของ ส. ผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมและมีสิทธิรับมรดกในส่วนของ ส. ร่วมกับจำเลยทั้งสาม เป็นเรื่องและผู้ร้องทั้งสี่จะต้องไปดำเนินคดีกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ต่างหาก

คำถาม คดีอาญาที่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง หากศาลอุทธรณ์รับวินิจฉัยให้ จะก่อให้เกิดสิทธิแก่คู่ความที่จะฎีกาในข้อเท็จจริงต่อมาหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๔๒๕๔/๒๕๕๘ ความผิดฐานแจ้งความเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗๒ มีระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์ จึงต้องห้ามโจทก์อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๓ ทวิ อุทธรณ์ของโจทก์ที่ว่า พยานหลักฐานโจทก์ฟังได้ว่าจำเลยร่วมกระทำความผิด เป็นการโต้แย้งดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลชั้นต้น เป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามบทบัญญัติดังกล่าว แม้ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ รับวินิจฉัยก็เป็นการไม่ชอบ ฎีกาของจำเลยคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๔ และขอให้ยกฟ้องโดยโต้แย้งดุลพินิจศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ในการวินิจฉัยซึ่งนำนักพยานหลักฐานเป็นฎีกาในข้อเท็จจริงซึ่งไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลอุทธรณ์ภาค ต้องห้ามฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕

จำเลยร่วมกันฆ่าผู้ตาย จำเลยต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์ร่วมในฐานะภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย แม้โจทก์ร่วมไม่ได้อุทธรณ์ฎีกา แต่โจทก์ร่วมยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในศาลชั้นต้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ ซึ่งกฎหมายประสงค์ให้ผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญาได้รับค่าสินไหมทดแทน โดยไม่จำเป็นต้องไปยื่นฟ้องเป็นคดีแพ่งใหม่ ดังนั้น จำเลยจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ร่วม เมื่อศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ไม่ได้วินิจฉัยค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์ร่วม ศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัยโดยไม่ย้อนสำนวน

คำถาม ผู้รับประกันภัยรถยนต์ที่ถูกลักได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประกันประโยชน์ตามสัญญาประกันภัยไปแล้ว จะขอรับช่วงสิทธิของผู้เสียหายมาเรียกให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๔/๑ ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๘๐/๒๕๕๕ จำเลยลักรถยนต์ของผู้เสียหายที่ ๒ ในขณะที่อยู่ในความครอบครองของผู้เสียหายที่ ๑ ไป ผู้เสียหายทั้งสองจึงเป็นบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ และเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) มีสิทธิเรียกร้องทรัพย์สินคือรถยนต์หรือราคารถยนต์ที่ผู้เสียหายสูญเสียไปเนื่องจากการกระทำผิดคดีได้ ผู้ร้องมิใช่ผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ของจำเลยโดยตรง เพียงแต่อ้างสิทธิในฐานะผู้รับประกันภัยรถยนต์ที่ถูกจำเลยลักไปซึ่งได้ขอใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายที่ ๒ ผู้รับประกันประโยชน์ตามสัญญาประกันภัยและใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาจากจำเลย ดังนั้น ความเสียหายของผู้ร้องที่ได้ขอใช้ค่าสินไหมทดแทนไป จึงเกิดขึ้นจากความรับผิดตามสัญญาประกันภัย มิใช่เกิดจากการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ซึ่งเป็นการกระทำละเมิดของจำเลย สิทธิเรียกร้องความเสียหายของผู้ร้องจึงมิใช่เป็นการเรียกร้องในมูลละเมิดเช่นเดียวกันกับผู้เสียหายทั้งสอง

สิทธิของผู้เสียหายที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๓ เป็นสิทธิเฉพาะตัวโดยแท้ของผู้เสียหายหรือผู้มีอำนาจจัดการแทนตามมาตรา ๔, ๕ และ ๖ ผู้เสียหายที่จะถือว่าเป็นเจ้าหนี้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๐ จึงหมายถึงผู้เสียหายในคดีอาญาเท่านั้น เมื่อผู้ร้องมิได้เป็นคู่ความหรือผู้เสียหาย คำพิพากษาย่อมไม่มีผลผูกพันผู้ร้อง ผู้ร้องชอบจะไปฟ้องร้องเป็นคดีใหม่และไม่อาจเข้ารับช่วงสิทธิของผู้เสียหายเป็นเจ้าหนี้ในคดีนี้ได้

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์

บรรณาธิการ